

1

Dari hal perkara djakat tersebutnya,
di dalam Keraman, ia itoe di dalam djung
Ka. Samoe, adalem serat Tabat, di
dalam bagian jang ka. empat.

1° Fekin, artinya orang jang bersahadjat kepada
10 bagian akan jekoepe makan dirinya dan nif-
kahnya anak biniya 10 itoe bae dari ceperiah
bae dari perolehan ceperiah, bae dari perolehan duit,
tapi tida dapat kepada 10 melanteken ada 1 bagian

2° Niskin, artinya seperti jang sudah tersebut
itoe, tapi keuangidani seperolehan itoe lab jang
di manai resisten.

3° Amil, artinya orang jang membagi itoe abean
dengan mengataui artinya dan menjalanken nja
ini perkara

4° Meechatab, artinya orang jang masuk agama dari
laen x agama, jang tida jekoepe dirinya dan
nifkah akan anak biniya, atawa tida dengan anak biniya.

5° Meechatab, artinya budak jang akan bebos
dirinya kepada tuannya nja, maka itoe budak
tida mampu atas dirinya djadi itoe lab di
sediakan akan bagianya bernama Meechatab.

6° Gaurim, artinya orang jang menanggung utang
dari djalan jang menembet akan cekean islam,
ia itoe seperti beot modalin mengadji atawa
menarik Hadji, atawa beurat membeli segala
kitab x

kitab, hukum dan membetuli atara memb.
 dirikan Masjid, tiba, itoe orang jang utang
 djadi djatoh mistik atas duniya ama asab
 nya ada orang jang meranggun, braka jang
 utang mati itoe pson demitikan djuga, masak garim.

7° Sabillelak, artinya orang perang tapi berhadjat
 akan mengikutkan agamanya atara akan di talu-
 ken agamanya sendiri.

8° Saboe, sabil, artinya anaknya orang jang ber-
 perang itoe seperti sudah tersebut di dalam pad-
 sal 7° itoe dan harus kepada orang lain, negi
 jang datang di negi ini itoe orang Hadjar menga-
 dji sadjak kepada selama, di sini tida fectus
 akan sangunya smengadji atara akan balik di
 neginya, itoe pson demitikan, Sekemija dja-
 di anak orang perang sabil.

Maka dari sebagaimana jang sudah
 tersebut dari saboe sampe 8° itoe dalam ini
 negi 2 sifat jang bada ia itoe Moechatab, dan
 Sabillelak, sehal itoe djadi dalam ini negi
 piemah terbagi 6 sadjak.

Sahdan di dalam itoe 6 sifat radjib dan
 Isacatnya djikale bage demitikan itoe tida
 sambahyang jang lina maktoe, itoe tida seka-
 li & boleh di kasih begian itoe padi djakat.

Maka dengan hormat dari sebagaimana
 saja panya pendapaton ini, itoe dengan sehemanya

1865.

Djoko Koesoema

(Gubernur Ondercollet)

En boedel terkubok of terkub
 nauwer kwestie is, of nauw
monderjarigen en aperegen be-
lang hebben, moet als de waarde
 meer dan 400 bedraagt ges-
 cheiden en beheerd door den Re-
 gent; als de waarde minder
 bedraagt door den panghoelue
 district en den demang.

(deshoetschoofd)

Leus moet, als ex minderjariges
 zijn, de verdeling uetgesteld
 tot hunne meerderjarigheid -
 (bevolg mod. Salig)

By de boedelverdeling moet
 eerst van alles afgenomen de
 entkaten van de begravenis,
 en nader noodig is voor de feesten
 die den 3 den, 7 den en 40 den dag
 na het overlijden moeten gegeven
 worden.

Plus onderaestt men of er schul-
 den zijn, konter te kort dan
 moeten de kinderen bypassen.

De rest wordt verdeeld voor
goedvinderen, met de sarak's
 schepst geshiedt de verdeling
 by ketak's, of de een verkoopt
 zijn aandeel aan den ander.

zijn er meerdere en minder ja-
 rigen, dan moeten de goederen en
 ook de sarak's worden verdeeld,

4
en als het bevoor is heeft de
sambé te verdeelen kan men
die verkoopen.

Als de boddelrekening plaats
heeft moet de leeftijd der kin-
deren ^{er} bij getakseerd, als de
medure arangeren, macht men
de besalling af.

Heeft een minderjarige voor
het meerderjarige worden des
venalt het aandeel aan de
broeder en anders en de moeder.

Last iemand een erfgenaam
men nu dus versuult de boddel
aan de Beid almal, ten
schreef van de armen.

Als onder de rechtgebunden
is die van Makka op den boddel ~~ten~~ ^{ten} ~~hadje~~ ^{is} kan
is verhoeken

Ed. is zijn aandeel kinnt minderjarige.
onder beheer

De regent als kadi - welke
betrekking vroeger in Bantam
de feijib bekleede - is nu
soms soogd wali.

Gewont is om als een der armen
te bladvermanster ongedragne de
aandeelen van minderjarige of
ouderigen te beheeren.

Zijn er geen geschikte personen
onder hen, dan wordt met andere,
lange belevaming der naaste
betekkingen een ^{ereemte} ander gekoren
- In tegenwoordig ^{held} ten 4 getuigen
moet nu den pangroate de

5
Tenwonder een erpende, soms
met aarriging van een plaats
verruiger, aangevuld, en ^{van het} ~~van het~~
bedrag des ~~bedels~~ ^{bedels} moet de
pangroate verbaal op. en
endil het is aan der aerning.

Bij aetbedding bestiet de
rader of hij de kinderen en
dan welke ^{hi} ~~bi~~ zich konst; zijn
24 jonger dan 7 jaren dan
blijen zij bij de moeder (ten
24 den

- 1° de kind is die hore gods.
- deuntige plveter niet nakent
- 2° verhuert.
- 3° prantzinnig is.
- 4° herkunt met iemand die
geen bladvermanster is van der
erolgeren man.)

van jeugd huwelijk

7 L'indrésumé & het onderzoek naar
de Rechten der inlanders op den grond.

Volgens het Reueil III
B 8 (pag XXVIII Leide Ged)
zijn in elke desa deze wagen
gedaan;

Als er eene verdeling des
nugelaten goeddeens plaats
heeft door sijn gendiecht
zij?

Heeft zij plaats volgens
den Hockorn, of bij schik
king onder de erfgenamen?

Die wagen zijn zoo alge
meer geteld, dan zij slaan
op de verdeling van boes
dels in het algemeen, en
de douer en tranzenen ant
soorden moeten dus niet
benhouwd worden, als al
een betrekking te heb
ben op inroevende goeddees!

Zij zijn dan ook door de
inlanders algemeen zoo
erger, dat daarbij niet
mitsluitend aan de laatste
was werd gedacht.

Het antwoord, dat men
gerekend vindt op pag
20 Leide Ged. in de treede
alinea van § 19, sluit dan
ook zeer duidelijc - zie het
slot - op boedelverdeling in
het algemeen.

De gevelten nauw speciaal
en individueel beïsten geon
den, in casu samah, werden
bedoeld, zijn vermeld en
de voet II aan den voet
der bladzijde.

In de besluiten van
Januari 1860, derhalve in
1860/61 de regel dat niet
de Solam werd gevolgd,
maar de mannelijke schik
king, dat is: volkomen
vrijheid (met toepassing
d. v. van den regel in § 212²³
aangegeven).

Maar de afscheiding
van onrecht niet over,
want - zie pag 23 s. 10 -
"schikking van de geve-
nige man van de boedel,
en in het bijzonder de
samah en de erfgenamen
erfgenamen in de residentie
Bantam en" (omdat naar
prijnt het niet werd gevonden)
en uit § 12 (pag 23) blijft
hoe de schikking plaats had,
alrede niet geheel vrij-
heid - zie de voet (6) pag 24 -
uit § 17 (pag 27) blijft,
dat ook de uiterste zelfs
beschikking, maar die voor-
kram, te bant werd gevonden

8
[zie pag 27 voet (d)]

vergelijk II d. Ged. pag 242

(Zoveel doelt in
gelijke deelen tus-
schen de kinderen (pag 33))

om nu het Solam etnik
recht te kunnen afspreken!

Tevens echter blijkt
a: dat zoodra de erfgenam-
men geen genoegen namen

met die beschikking, en
daardoor werd verriestigd.

(Schikking duarentoer, als
die volledig was, dus niet
volkomen overdracht van
het goetouwe, kan niet
worden betrukt, zie pag 25)

b. dat men in de deus veelal
van het Mah. eijdecht
niets anders weet, dan dat
de zoon tweemaal zoveel
moeder krijgen dan de dochter.
(pag 26 s. 16)

Het bevestigende wordt
bevestigd door hetgeen men
op pag. 119, 149, 191, 197,
192 § 14, en 194 s. 17 vindt
vermeld, in de Hoofdstuk-
ken man van de regel,
solde, tinnen te bouwen, ander,
erfen en sischrijvers en
individueel beïst wordt ges-
handeld.

Wat de lantspraak schoude
§ blijft bovendien, dat de
toepassing van den regel
dat de zoon tweemaal zoo-
veel bekomen als de doch-
ter niet moet bevestigd

Asen Roso en

worden, als uitsluitend ^{ook} Soela
 metoek; zy werd (verklaard
 uit het costumeneuseth
 (zie Processueubeth en de
 decaat Kalangaujas)
Deek in Bantam bij de
 Sarah's gaf men een verkle
 ring, die als spreuk getuigt
 van aan het volkoleven te
 zijn ontleend (zie pag 33
 noot en pag 10 van de
 Inleiding) (alwaar op
 pag 9 & 10 al het oom
 gaande als resultaat
 van het onderzoek ten
 het algemeen is meege
 deeld)

Op de hoofdplaatsen
 van de officiele ver
 kundiging en toepassing
 van den Soela-plaats
 vindt men de per sooges
 naemde pucitarraden,
 geschiedt de boedels
 scheidings door hen of
 althans volgens het door
 hen gevormde schema
 van verdeling. Dat door
 de erfgenamen moet
 ten uitvoer gelegd.

Volte blijft met het Soela
 resume, dat in het alge
 meen grote boedels) door
 der pucitarraden werden ge

Maar iets van te halen is,
 Die het bijgewegde door mij al
 omk alar in Sabak opgetoekende

voerde, doch slechts ten
 ten deus met soodanige
 verklaring afgelegd, naaen
 der twee hoofdplaatsen
 van gemeten (pag 30)
 Op de hoofdplaatsen
 heeft overigens niet bij
 vouten het onderzoek
 plaats gehad, en dat
 men daar in de regel
 geen beringenden avo,
 hof. De hoofdplaat
 Soerabaya geeft de
 het vol, en daarent
 bleek, dat aldaar alle
 boedels onder onderzoek
 worden overwend goed
 en een eren voortna,
 men door de pucitarraden
 werden geboedels, dat de
 een erfgenamen beveste er
 ven beheft geboedels
 het evenkometig het
 bezoude bij Soerabaya
 1042 n: 17. c. welke be
 paling bij analogie op alle
 eren werd toegepast, en,
 dat aldaar registers bestou
 den van die eren, die door
 heetenden uit den tijd, toe
 er grootheer van de eren
 op de hoofdplaatsen werd
 gegeven (zie II. Gedeelte
 pag 242 en het Processue
 baal in Pabeau)

De regenten men die zich
persoonlijk met de betan-
deling bemoeien, oefenen
een zeer gunstige invloed
uit.

in Soerabaja sedereem
een gamelan bij des
pubetaraad

Jan zelfstandige handeling
beantwoordt Kobalingo een spe-
kand voorbeeld, maar zelfs
de pubetaraad in éénge
zal besluiten dat de adat,
niet de Goran moet over,
der gevolge (I. Ged. pag 30
noot i)

Op de aangehaalde plaats
niet gezegd (pag 242)
dat er "over een nauwe
zette behandeling van zaken
geen nauwkeurige hoegs
naamd aannemig waren"
Nieuw is gegeven van
onrechtelijkheid ~~met men~~
I. Ged. pag 222 noot D
(er zijn nog andere vermeld,
doch ik kan de plaatsen
niet meer herinneren /
De bevolking beïcht tegen
den deuk dien nu haar op
leggen, en dien haar, in het
genot te laten van hare
ontellingen, die het in rechte
lijktijd niet zijn, het eenige
waper dat zij heeft, dat in
den passievent te grustant.
Maar nu uit het Eendracht,
me gebleken is, dat zij van
den Soem. niet gedien is
den insoover die er een
stemt met hare adat's,
(zie II. Ged. pag. 44.
merkwaardig is dat de
Praktijk over de "minvolke
schekking" die volgens de
adat plaats heeft, en arabij-
sche naam in gebruik is
I. Ged pag 29 noot III. In
mogen wij niet langer nach-
ten met het nemen van

naar heylen, en haas de uit
wijz uitoefening van die
adat te versterken.
Hoe zal men daarbij te
niet gaan?
Toen ik president was van
de Landraad te Alagokerto
plakt ik bij consele kwestien
aan de assessoren die recht
bank de vraag voor te leg-
gen, hoe zij meenden, dat de
beslissing moest genomen
worden. Volgens hetgeen ik
— nadat ik in dat regent-
schap deel had genomen aan
het grondwetboek — had
bemerkt adat te zijn, op
volgens des regel bij ons recht
gevolgd. Bijna altijd een
koren of het laatste, doch
niet, omdat dat recht hun
blijker voortnam, maar
alleen omdat het esker
was, en zij, de hoofden,
van de adat hun velds
steekte en dees onvolkomen
voorstelling en kennis heb-
ben, en die nu hun benuch,
zijn achterstant bij het
geen zij in hunne facultit,
bende functien beemen van onze
bepalingen, die als bescheven
sunt dezen te zeken,
hun alreest lichtpunt zijn

Took omdat zij niet in de
gelegenheid gesteld was
den die toe te passen

der voorkomen. Het beh
 maatschappij van 1868/9 werd
 bepaald (I. Gedrag VII
 art. 10 van de Inhuurwet
 over de residenten, gecon-
 sulteerden) dat de
 raadpleging van inland-
 sche kooplieden niet zoude
uitgesloten. De ontwe-
 per der inshuure achtte
 dus die raadpleging niet
 eens noedig, zoozeer was
 hij overtuigd, dat de
 kennis van de aart bij
 den kleinen man, niet
 bij de kooplieden moest wor-
 den gezocht, en ook bij
 den laagsten moet zij
 en veleke opzichte tot
 bemoeijingen worden ge-
 haast. Bij vele nooge
 knoude aansankelijk
 gecon autmond, omdat
 om 't algemeen een man
 van het volk eerst een
 klaar besaf bekoude
 van een rechtspunt, als
 de beslissing hemzelver
 bekeft. Het alles
 maakt het water moer
 ligt en het nietstelling,
 tot codificatie te komen.

Perkara Choekoen Choeldanah

Jang Wenang den Tjak akan juharaku anak
 Sampo ampu & Tjan den tuda hale bapa
 van hiel denge paksa kapada itae ma-
 dasie sakelaja ampu & Tjan.
 Akan tatapie miste ada 10 per
 kara izharat hale bapa prampawan
 mangepakken kapada Choeldanah - itae
 iaitu separate sersah dikawa mie -

- 1 jang bes akal
- 2 tuda giela
- 3 Maduka den tuda martu / Trina bapa
- 4 Karkam Jhara -
- 4 tuda fakte / tuda tungal Sam kasing
- 5 itae kampang kapaya itae anak den
 tempatnya menaja itae anak -
- 6 Menaja itae anak kapada manaja itae
 prampawan bekas hini tuda ada lakie
 den kalawar bir tetenja -
- 7 itae prampawan tuda lakie kapada
 orang jang hakan Smaks kapada lakie
 jang tuda keteké -
- 8 Menaja hale tetenja denge tumpé
 Kaprata jahanya bapa kapada itae martua
 tuda mangunkil Kueli Sahab hachup
 maalsija - akan budayaja
- 9 Santasta dase pada Sakti den
 maken menenja -

Pekitang den 19 September 1865

Lisa

Kandjeng Soera
Assistent Resident

~~Raja~~ ^D ~~membeli~~ ~~mabum~~ dari hal perkara djakat
terseboetnja didalam Koeraan, ia ita didalam djoe dj
wa - Lamoe, adalem soerat Tabat, didalam bagian
jang ka empat.

- 1° *Tekir*, artinja orang jang berhadajat kepada 10 begin
akan tjokup makan dirinja dan nifkah rja anak bini
nja 10 ita bae dari roepia bae dari spoelohan roepia,
bae dari spoelohan duit, tapi tida dapat kepada 10
melan ken asa 7 bagian.
- 2° *Miskin*, artinja seperti jang soeda terseboet ita
tapi koerang 1° dari spoeloh ita lah jang dinamai
miskin.
- 3° *Amil*, artinja orang jang membagi ita atoeran,
dengan mengatahoi artiny den menjalan ken rja
ini perkara.
- 4° *Moealap*, artinja orang jang masuk islam dari
laen igama, jang tida tjokup dirinja dan nifkah
akan anak bini rja, atawa tida dengan anak bininja.
- 5° *Moechatab*, artinja boedak, jang akan tebas dirinja
kepada toean rja, maka ita boedak tida mampu
atas dirinja djadi itelah di sadiaken akan bagianja,
bernama Moechatab.
- 6° *Garim*, artinja orang jang menanggung utang dari
djalan jang menentot akan roekoen islam, ia ita
seperti boeat modalin mengadji atawa menaik
Hadji atawa boeat membeli segala kitab hakam
dan

dan mambetolli atawa membederiken Masjid
tiba, itoe orang jang wetang djadi djatoh miskin
atas dirinja sora asalnja ada orang jang menang
gung, maka jang wetang mati itoe pon doemikian
djaga, masak garim.

7° Sabilolah, artinja orang jang beang, tapi berehasjat
aken mengikat ken igamanya atawa aken di tabekken
igamanya sendiri.

8° Ymo sabil, artinja anaknja orang jang berprang
itoe, separtie soedah tersebut didalam pasal 7° itoe
den haroes kapasa orang dari lain negri jang datang
di negri ini itoe orang blajar megadji sagah kapasa
olama & di sini, tida tjokoep aken saungunya mengadji
atawa aken balik di negrinja, itoe pon doemikian
Hoekoem nja djadi anak orang prang sabil,

Maka dari sebagaimana jang soedah tersebut dari
datoe sampe 8, itoe dalam ini negri 2 sifat jang
trasa ia itoe Moechatab, den sabilolah, sebab itoe
djadi dalam ini negri jjoemah terbagi 6 sajah.

Sahdan didalam itoe 6 sifat wajib dengan
Saharat nja, djekalo bage doemikian itoe tida sam,
bahijang jang lima waktu, itoe tida sekali & boleh
di kabi bagian itoe jasi djakat.

Maka dengan hormat dari sebagaimana
saja poenja pendapettan ini itoe dengan tabenar nja.

Lain tida melakukken saja poenja
tabe den hormat jang diperhamba
toan

/W.G./ Yajakoesama

Rangkas bitoeng den 10

1 September 1865